

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ

Музика-Стефанчук Оксана Анатоліївна,

orcid.org/0000-0001-7986-7149

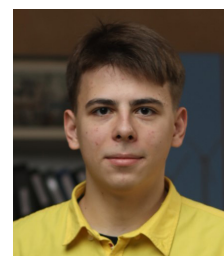
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри фінансового права,
член-кореспондент Національної академії правових наук України
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Стефанчук Назар Миколайович,

orcid.org/0009-0006-2309-3619

голова молодіжної ради
громадської організації «Всеукраїнська організація
"Центр розвитку людини"»

Стаття присвячена дослідженню питань Цілей сталого розвитку (ЦСР). Особлива увага приділяється особливо цілі економічного зростання в умовах сучасного міжнародного порядку, в умовах воєнного стану.

Загалом ЦСР зосереджені на таких п'яти елементах: люди, планета, мир, процвітання, партнерство. Досягнення цих цілей вимагає дій на національному та міжнародному рівнях. Для досягнення всіх цілей разом, чи кожної окремо, необхідні новітні технології, розробки, аналітичні документи, фінансові ресурси. І, що не мало важливо, потрібна згуртована робота як всередині кожної держави, так і на міждержавному та міжнародному рівні. У цьому контексті аналізуються напрями співпраці між Україною та ПРООН у напрямі впровадження ЦСР в Україні.

Акцентується на тому, що хоча з-поміж ЦСР прямо не згадується ціль зниження рівня корупції, водночас, наприклад, у Завданнях щодо досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року та індикаторах їх досягнення для Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» визначено завдання 9 «Сприяння зниженню рівня корупції». У контексті цього звертається увага на показник сприйняття рівня корупції за Індексом сприйняття корупції та на показник частки населення/представників бізнесу, яке мало власний корупційний досвід.

Україна від самого початку проголошення ЦСР взяла цілеспрямований курс на їхнє досягнення. З огляду на це, згадуються нормативно-правове підґрунтя, що забезпечує досягнення ЦСР в Україні, починаючи з 2015 р.

Констатовано, що Україна рухається шляхом реалізації намічених цілей у контексті сталого розвитку. Водночас проблемним лишається реальне економічне зростання в умовах війни.

Аналізуються вимоги МВФ до України, що стосуються збільшення податкових надходжень державного бюджету.

Також окремо приділяється увага особливостям фінансування ЦСР за рахунок використання арештованих активів. Так, кошти від реалізації арештованих активів можуть бути спрямовані на відбудову пошкодженого чи знищеного внаслідок збройної агресії РФ житла, закладів освіти, лікарень, критичної інфраструктури тощо; на підтримку бізнесу та створення робочих місць (ЦСР 8), сприяючи стійкому економічному розвитку; на зміцнення правових інститутів у межах ЦСР 16 за рахунок конфіскованих активів осіб, пов'язаних із корупцією.

Ключові слова: цілі сталого розвитку, економічне зростання, міжнародний порядок, фінансування, фінансові послуги, фінансові ресурси, підприємництво, євроінтеграція, корупція, бюджет, міжнародна фінансова допомога, арештовані активи.

Muzyka-Stefanchuk Oksana, Stefanchuk Nazar. Sustainable Development Goals and economic growth in the conditions of the modern international order

The article is devoted to the study of the issues of the Sustainable Development Goals (SDGs). Particular attention is paid to the goal of economic growth in the conditions of the modern international order, in conditions of martial law.

In general, the SDGs focus on the following five elements: people, planet, peace, prosperity, partnership. Achieving these goals requires action at the national and international levels. To achieve all the goals together, or each separately, the latest technologies, developments, analytical documents, financial resources are needed. And, no less important, concerted work is needed both within each state and at the interstate and international levels. In this context, the areas of cooperation between Ukraine and UNDP in the direction of implementing the SDGs in Ukraine are analyzed.

It is emphasized that although the SDGs do not directly mention the goal of reducing corruption, at the same time, for example, in the Tasks for achieving the SDGs of Ukraine for the period up to 2030 and the indicators of their achievement for Goal 16 «Peace, justice and strong institutions» task 9 «Promoting the reduction of corruption» is defined. In this context, attention is drawn to the indicator of the perception of the level of corruption according to the Corruption Perceptions Index and to the indicator of the share of the population/business representatives who had their own corruption experience.

From the very beginning of the proclamation of the SDGs, Ukraine has taken a purposeful course towards their achievement. In view of this, the regulatory and legal basis that ensures the achievement of the SDGs in Ukraine, starting from 2015, is mentioned.

It is noted that Ukraine is moving towards the implementation of the goals set in the context of sustainable development. At the same time, real economic growth in conditions of war remains problematic.

The IMF's requirements for Ukraine regarding the increase in tax revenues of the state budget are analyzed.

Separate attention is also paid to the features of financing the SDGs through the use of seized assets. Thus, funds from the sale of seized assets can be used to rebuild damaged or destroyed housing, educational institutions, hospitals, critical infrastructure, etc. as a result of the armed aggression of the rf; to support business and create jobs (SDG 8), contributing to sustainable economic development; to strengthen legal institutions within the framework of SDG 16 through the confiscated assets of persons associated with corruption.

Key words: sustainable development goals, economic growth, international order, financing, financial services, financial resources, entrepreneurship, European integration, corruption, budget, international financial assistance, seized assets.

Постановка проблеми. На 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2015 р. відбувся Саміт з питань сталого розвитку, за результатами якого було прийнято Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 р. [1], що затверджує 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР, англ. – Sustainable Development Goals, SDGs) і 169 завдань щодо їх досягнення (резолуція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 р. № 70/1). Дійсно, ці цілі не просто амбітні, вони – є Глобальними цілями ООН, які схвалили держави-члени ООН, тим самим, взявши на себе зобов'язання їхнього провадження на довгостроковій перспективі.

ЦСР – це заклик до дій усіх країн – бідних, багатих та країн із середнім рівнем доходу – для сприяння процвітанню та водночас захисту планети. Вони визна-

ють, що подолання бідності має йти пліч-о-пліч зі стратегіями, що сприяють економічному зростанню та задовольняють низку соціальних потреб, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист та можливості працевлаштування, одночасно борючись із зміною клімату та захистом навколишнього середовища [2].

Мета статті – дослідження ЦСР, особливо – цілі економічного зростання в умовах сучасного міжнародного порядку, в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є праці вчених юристів, економістів, аналітиків [3–9]. Водночас, сучасний міжнародний порядок, євроінтеграційні та глобалізаційні процеси потребують подальшого дослідження особливостей ЦСР, аналізу завдань, визначених для досягнення ЦСР.

Виклад основного матеріалу. Загалом ЦСР зосереджені на таких п'яти елементах: люди, планета, мир, процвітання, партнерство. Досягнення цих цілей вимагатиме дій на національному та міжнародному рівнях. Отже, з-поміж ЦСР визначено такі: 1) подолання бідності; 2) подолання голоду; 3) міцне здоров'я; 4) якісна освіта; 5) гендерна рівність; 6) чиста вода та належні санітарні умови; 7) доступна та чиста енергія; 8) гідна праця та економічне зростання; 9) промисловість, інновації та інфраструктура; 10) скорочення нерівності; 11) сталий розвиток міст та громад; 12) відповідальне споживання; 13) боротьба зі зміною клімату; 14) збереження морських екосистем; 15) захист екосистем суші; 16) мир, справедливість і сильні інституції; 17) партнерство заради стійкого розвитку.

З метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина, підписано Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», яким підтримано проголошені глобальні ЦСР до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», і визначено за необхідне забезпечувати дотримання таких ЦСР України на період до 2030 р.: 1) подолання бідності; 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; 4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; 5) забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат; 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією; 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стій-

ких і сучасних джерел енергії для всіх; 8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; 9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; 10) скорочення нерівності; 11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів; 12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; 13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками; 14) збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; 15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття; 16) сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; 17) зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку. Як бачимо, українські ЦСР значно ширше Глобальних ЦСР ООН, але цілком їм відповідають.

Як бачимо, з-поміж ЦСР прямо не згадується ціль зниження рівня корупції. Водночас, у Завданнях щодо досягнення Цілей сталого розвитку на період до 2030 року та індикаторах їх досягнення, що затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р, для Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» визначено завдання 9 «Сприяння зниженню рівня корупції». Це завдання передбачає наступне: 1) показник сприйняття рівня корупції за Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index), який розраховується міжнародною організацією Transparency International, X балів; 2) частка населення/представників бізнесу, яке мало власний корупційний досвід за результатами стандартного опи-

тування щодо корупції в Україні, що проводиться за методикою, затвердженою НАЗК, X відсотків. Зауважимо, що в аналізованому документі відсутнє кількісне вираження індикатора, тому ми поставили «X балів», «X відсотків». Очевидно, що, якщо у 2024 р. Corruption Perceptions Index України був 35 балів зі 100 можливих, то надалі очікується збільшення балів. При цьому антикорупційна політика держави стосується абсолютно всіх ЦСР.

Україна від самого початку проголошення ЦСР взяла цілеспрямований курс на їхнє досягнення.

Так, у 2017 р. Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (нині – це Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України) підготовлено національний звіт «Цілі Сталого Розвитку: Україна» [10].

У 2020 р. Україна взяла участь у своєму першому Добровільному національному огляді [11] та подала відповідний звіт Політичному форуму високого рівня зі сталого розвитку.

Наприкінці грудня 2021 р. в Україні презентовано відкриту онлайн-платформу з моніторингу індикаторів ЦСР [12], розроблену Державною службою статистики України у партнерстві з ПРООН у межах Спільної програми ООН з фінансування сталого розвитку [13]. Дана Платформа дає можливість бачити досягнення ЦСР за низкою індикаторів, визначених для кожної цілі. Індикатори ЦСР, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку».

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2023 р. № 923 утворено міжвідомчу робочу групу з питань забезпечення досягнення ЦСР.

Наприкінці 2025 р. в Україні офіційно запущено Платформу фінансування сталого розвитку (SFP) – новий національний механізм для координації політики у сфері сталого фінансування та стандартів, узгоджених із нормами ЄС.

У січні 2026 р. ПРООН спільно з Міністерством економіки, довкілля та сіль-

ського господарства України розробили та погодили спільний план дій на 2025-2028 рр., який впроваджуватимуть у межах третьої фази проєкту «Зміцнення членських бізнес-об'єднань мікро-, малих і середніх підприємств в Україні». Проєкт, що реалізують за підтримки уряду Швейцарії, спрямований на системну підтримку бізнес-об'єднань як ключових інституцій розвитку ММСП (мікро-, малих і середніх підприємств), посилення державно-приватного діалогу та підвищення стійкості й конкурентоспроможності українського малого бізнесу [14].

З 2026 р. планується публікувати Щорічний звіт про стан сталих фінансів в Україні.

Для досягнення всіх цілей разом, чи кожної окремо, необхідні новітні технології, розробки, аналітичні документи, фінансові ресурси. І, що не мало важливо, потрібна згуртована робота як всередині кожної держави, так і на міждержавному та міжнародному рівні.

Протягом 2020–2022 рр. впроваджувалася Спільна програма ООН з фінансування Цілей сталого розвитку Сприяння процесам стратегічного планування та фінансування сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні. Ця програма загалом спрямована на створення Інтегрованої національної системи фінансування (INFF) ЦСР, на поліпшення взаємозв'язку між реалізацією державної політики та реформою децентралізації тощо. Надалі також відбувається реалізація спільних програм і проєктів.

Допомога від Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) для впровадження ЦСР в Україні: реалізація спільної програми «Сприяння стратегічному плануванню та фінансуванню сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні» [15]; розроблено та інструмент швидкої інтегрованої оцінки (RIA) для оцінки ступеня інтеграції цілей та показників ЦСР у процеси стратегічного планування України [16]; створено інструмент оцінки фінансування розвитку (DFA) для оцінки джерел фінансування конкретних Цілей та пріоритетів ПРООН [17]; розроблена система бюджетування ЦСР, яка включає

маркування українського бюджету цілями сталого розвитку [18].

За підрахунками ПРООН, щорічно у всьому світі урядам необхідно залучати від 5 до 7 трлн доларів США для фінансування програм сталого розвитку. Україні також необхідно інвестувати значні ресурси в реалізацію ЦСР. Це колосальні кошти, які Україна в умовах повномасштабної війни не має можливості вкладати в розвиток ЦСР. У цьому контексті заслуговує на увагу проєкт ПРООН, який офіційно розпочався у червні 2024 р., спрямований на підтримку Уряду України, зокрема Секретаріату Кабінету Міністрів України, у розробці та впровадженні національної системи завдань та показників ЦСР. Ключовий аспект проєкту полягає у просуванні локалізації ЦСР, щоб забезпечити узгодженість політик на національному та місцевому рівнях із оновленими глобальними та національними показниками ЦСР [19].

Очевидним є той факт, що агресія РФ на території України спричинила негативні наслідки для громадян України, які зазнали значних фізичних і матеріальних втрат; суттєво вплинула на рівень життя, засоби до існування, продовольчу безпеку, соціальну інтеграцію та гендерну рівність в Україні. Уряд постійно вживає заходів для вирішення цих проблем, спричинених війною, включаючи відновлення інфраструктури, підтримку бізнесу та надання допомоги постраждалим від війни. В результаті Україні вдалося: підтримувати макроекономічну стабільність; контролювати інфляцію; подолати значну зупинку виробництва та наслідки відтоку робочої сили; відновити логістичні потоки, незважаючи на блокаду портів Чорного моря; розпочати програму швидкої реконструкції; отримати статус кандидата на членство в ЄС [20, с.3].

В умовах повномасштабної війни в Україні, у 2024 р. ПРООН розпочало в Україні проєкт «Впровадження Цілей сталого розвитку в Україні в контексті відновлення після війни та на шляху до європейської інтеграції» у рамках проєкту SDG BRIDGE Ukraine [21].

Як бачимо, Україна рухається шляхом реалізації намічених цілей у контексті сталого розвитку. Ніби все робиться, але

виникає питання: чи є можливим економічне зростання, зростання благополуччя населення в умовах воєнного стану?

Взагалі, економічне зростання – це: кількісні та якісні зміни результатів і факторів виробництва, які в кінцевому підсумку призводять до підвищення добробуту суспільства та забезпечення нагромадження капіталів у необхідних розмірах; головне джерело підвищення рівня та якості життя населення [22].

Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання» Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) в Указі Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» має назву «сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх». Нижче ми проаналізуємо той мінімум завдань, які передбачені для досягнення загально визначеної Цілі 8 «Гідна праця та економічне зростання», аби побачити, чи виконує Україна визначений для всіх мінімальний рівень завдань, та чи можливе економічне зростання в умовах воєнного стану.

Підтримувати економічне зростання на душу населення відповідно до національних обставин і, зокрема, щонайменше 7% зростання ВВП на рік у найменш розвинених країнах. За даними Світового банку зростання ВВП України у 2024 р. – 2,9% [23]; за попередніми оцінками Міністерства економіки, докільця та сільськогосподарства України, у 2025 р. реальний ВВП України зріс на 2,2% [24].

Досягти вищих рівнів економічної продуктивності шляхом диверсифікації, технологічної модернізації та інновацій, зокрема шляхом зосередження на секторах з високою доданою вартістю та трудомістких секторах. Так, за Глобальним інноваційним індексом (Global Innovation Index) у 2025 р. України посіла 66 місце (попри 2024 р., коли Україна посідала 60 місце).

Сприяти розвитку, орієнтованого на підтримку продуктивної діяльності, створення гідних робочих місць, підприємництва, креативності та інновацій, а також заохочувати формалізацію та зростання мікро-, малих та середніх підприємств,

зокрема через доступ до фінансових послуг. Серед чинників, що підтримували економічну активність України у 2025 р.: 1) реалізація програм відновлення та розвитку бізнесу, які фінансуються за рахунок міжнародної фінансової допомоги. За даними Мінфіну, у 2025 р. у межах програми «Доступні кредити 5-7-9%» підприємці отримали нових кредитів на суму близько 93,7 млрд грн (у 2024 р. – 93,1 млрд грн); 2) зростання споживання домогосподарств в умовах підвищення заробітних плат, що триває; 3) значні капітальні видатки бюджету на відновлення критичної інфраструктури, житлові програми (єВідновлення, єОселя) та закупівлю вітчизняної продукції сектору ОПК. За даними Держказначейства, станом на 01.12.2025 капітальні видатки зведеного бюджету зросли на 17,3% порівняно з 01.12.2024; за даними Укрфінжитла у 2025 р. за програмою «Оселя» надано пільгові іпотечні кредити на суму понад 14,8 млрд грн; 4) структурні зміни у виробництві зі зростанням ролі видів діяльності з вищою доданою вартістю. За даними Держстату, за 11 місяців 2025 р. у структурі реалізації промисловості частка машинобудування зросла до 9,1% (5,7% у 2021 р.); 5) зростання завантаженості виробничих потужностей у промисловості. За даними Держстату станом на 01.10.2025 р. найвищий рівень завантаженості фіксувався у фармацевтичному виробництві, виробництві меблів, обробленні деревини, харчовій та текстильній промисловості [24].

Поступово підвищувати до 2030 р. глобальну ефективність використання ресурсів у споживанні та виробництві та прагнути відокремити економічне зростання від деградації навколишнього середовища відповідно до 10-річної рамки програм сталого споживання та виробництва, причому розвинені країни беруть на себе провідну роль. Досить складно оцінювати реалізацію цієї цілі в Україні, особливо в умовах руйнування природного ландшафту.

До 2030 р. досягти повної та продуктивної зайнятості й гідної роботи для всіх жінок і чоловіків, включаючи молодь та осіб з інвалідністю, а також рівної оплати за працю рівної цінності. У цьому контексті слід згадати Закон України «Про

забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. Також за розрахунками work.ua, середня номінальна зарплата за вакансіями станом на 06.01.2026 зросла на 30,8% (до 27 530 грн) порівняно з 07.01.2025 р., а середня зарплата за резюме – на 39,9% (до 30 216 грн) [24].

До 2020 року суттєво зменшити частку молоді, яка не працює, не навчається та не проходить професійну підготовку. Відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у зв'язку зі збройною агресією росії проти України, починаючи з лютого 2022 р., органи державної статистики не проводять вибіркові обстеження населення (домогосподарств), унаслідок чого не мають можливості отримувати інформацію за їх результатами. Станом на 2022 р. цей показник становив 14,3% (проти 17,2% у 2015 р.) – тобто спостерігалось заплановане зменшення.

Вжити негайних та ефективних заходів для викорінення примусової праці, припинення сучасного рабства та торгівлі людьми, а також забезпечення заборони та ліквідації найгірших форм дитячої праці, включаючи вербування та використання дітей-солдатів, а також до 2025 р. покінчити з дитячою працею в усіх її формах. За ст. 43 Конституції України використання примусової праці забороняється. Практично корисними видаються Керівні принципи для роботодавців України у сфері запобігання застосуванню примусової праці [25].

Захищати трудові права та сприяти безпечним та надійним умовам праці для всіх працівників, включаючи працівників-мігрантів, зокрема жінок-мігрантів, та тих, хто має нестабільну зайнятість. В Україні загалом дана ціль досягається завдяки: трудовим гарантіям мігрантів; реалізації державної міграційної політики України; законодавчому врегулюванню питань, пов'язаних із правовим статусом іноземців та осіб без громадянства, які беруть участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України.

До 2030 року розробити та впровадити політику сприяння сталому туризму,

який створює робочі місця та сприяє розвитку місцевої культури та продуктів. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р. Наказом Мінекономрозвитку від 05.03.2019 р. № 346 затверджений план заходів з реалізації Стратегії.

Зміцнити потенціал вітчизняних фінансових установ для заохочення та розширення доступу до банківських, страхових та фінансових послуг для всіх. Стратегія з розвитку іпотечного кредитування затверджена у 2025 р. Радою з фінансової стабільності. Також у 2025 р. затверджена оновлена Стратегія розвитку фінансового сектору України [26], яка сфокусована на спротив російській агресії та відновленні країни.

Збільшити підтримку програми «Допомога в торгівлі» для країн, що розвиваються, зокрема найменш розвинених країн, зокрема через Розширену інтегровану систему надання технічної допомоги найменш розвиненим країнам у сфері торгівлі. В Україні широко впроваджуються програми підтримки вітчизняних товаровиробників (приміром, програма «Зроблено в Україні» (Made in Ukraine); міжнародні програми та гранти для підприємців (наприклад: Програма ЄС «Цифрова Європа»; Програма фінансової підтримки ЄС «Єдиний ринок»; грант для постраждалих від війни пекарень у межах проєкту Bake4Ukraine; грант на розвиток МСП для масштабування бізнесу через Ukraine-Moldova American Enterprise Fund; кредит з грантовою складовою для відновлення критичної інфраструктури та розвитку бізнесу через Експортно-інвестиційний фонд Данії (EIFO); грант на харчові технології для консорціумів (EIT Food); гранти ЄС на розвиток інфраструктури альтернативних палив ЄС через Connecting Europe Facility (CEF); грант на енергоефективне обладнання для мікро- та малих підприємств від Фонду розвитку підприємництва та GIZ; гранти на маркетингові послуги для бізнесу (DEFENSE); гранти на енергетичні проєкти від European Energy Communities Facility).

До 2020 р. розробити та впровадити глобальну стратегію зайнятості молоді та

реалізувати Глобальний пакт про робочі місця Міжнародної організації праці. У січні 2026 р. Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію зайнятості населення України на період до 2030 р. Стратегія зайнятості населення України на період до 2020 р. була частиною Стратегії сталого розвитку «Україна-2020»).

Отже, як бачимо, мінімально визначені завдання для досягнення Цілі 8 ЦСР в Україні виконуються, навіть попри перешкоди, викликані повномасштабною війною. Проте є питання до результативності такого виконання...

Згідно із прогнозом Міжнародного валютного фонду (далі – МВФ) глобальне зростання у 2026 р. залишиться стабільним на рівні 3,3%, що на 0,2% більше, ніж у жовтні, причому більша частина покращення припадає на США і Китай. Примітно, що поточні прогнози загалом не змінилися порівняно з попереднім роком, оскільки світова економіка долає безпосередній вплив тарифного шоку [27].

Якщо говорити про «тарифний шок», то тут йдеться про укази Президента США Дональда Трампа про митні тарифи. Так, у квітні 2025 р. запроваджено нові мита: базовий тариф для усіх країн світу – 10%, при цьому для багатьох держав мита встановлено значно вищими [28]. У медіа також поширюється інформація про причини відсутності взаємних тарифів для РФ, Північної Кореї та Білорусі. Пояснюється це тим, що ці держави вже перебувають під різноманітними санкціями, що перешкоджають розвитку їхніх економік, торговельних відносин тощо. Також почався свого роду «тарифний шантаж» з боку США у вигляді значно підвищених тарифів для Канади, Франції, Великобританії, Данії й низки інших держав, які не бажають, наприклад, приєднатися до Ради миру, створеної Д. Трампом і переставленої у рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі у січні 2026 р.

Значний фактор, що сприяє економічному зростанню в окремих державах, це – постійне зростання інвестицій у сектор інформаційних технологій, особливо у штучний інтелект, а також в оборонну галузь.

Якщо звернутися до Світового економічного огляду МВФ за жовтень 2025 р. [29], то можна побачити, що прогнозоване економічне зростання дійсно зосереджено довкола США, Китаю, деяких азійських держав, незначною мірою – держав-членів ЄС та Великобританії. Про Україну взагалі не згадується в огляді. Хоча, на нашу думку, від українських реалій залежить економічне зростання як європейських держав, так і США. Йдеться про збільшення видатків на розвиток військово-промислового комплексу, збільшення обсягу торговельних операцій, пов'язаних із зброєю.

У розглядуваному Світовому економічному огляді за жовтень 2025 р згадується також «підвищена невизначеність» (uncertainty elevated), «торговельні перебої» (trade disruptions), «геополітична напруга» (geopolitical strains), які, очевидно, впливають на економічне зростання топових держав. Водночас, окремо ці фактори детально не аналізуються і лишається не достатньо висвітленим питання їхнього впливу на глобальне економічне зростання.

За відсутності економічного зростання логічною є стагнація національної економіки; зменшення обсягів виробництва тягне за собою призводить до суттєвих негативних соціально-економічних наслідків (зростання безробіття, зниження ВВП, зниження рівня доходів населення, зниження інвестиційної активності тощо). Це, у свою чергу, негативно відображається на бюджетних надходженнях, на виплатах державного боргу (точні – неможливості його виплачувати), на кредитному рейтингу держави. Так, у 2025 р. Україна отримала кредитний рейтинг «вибірковий дефолт» (SD), коли не домовини з кредиторами не дали бажаного результату і Україна пропустила виплату 665 млн дол. США за борговими зобов'язаннями, прив'язаними до темпів економічного зростання (ВВП-варанти). Цей рейтинг був очікуваний ще з серпня 2024 р. Позитивним є той факт, що у січні 2026 р. світові рейтингові агентства підвищили кредитний рейтинг держави. Хоча це підвищення може бути незначним, з огляду на те, що поліпшення безпекової ситуації в Україні та серед-

ньострокові макроекономічні перспективи за різними експертними висновками у 2026 р. є мало обнадійливим.

Для того, аби держава була спроможною робити виплати за своїми борговими зобов'язаннями у кризовий період (а Україна перебуває саме такій ситуації), особливо активно залучаються кошти від міжнародних організацій та інституцій. Так, для отримання коштів від МВФ Україна має вживати заходів для збільшення надходжень до Державного бюджету України за рахунок власних ресурсів. Це пояснює скасування деяких податкових пільг, необхідність скасування субсидій на опалення і електроенергію, анонсування запровадження ПДВ для ФОПів-спрошенців, які заявляють про річний дохід понад 1 млн грн, тощо.

Також задля фінансування ЦСР можуть бути використані арештовані активи. Для України це джерело фінансування є вельми актуальним. Отриманні кошти можуть спрямовуватися на фінансування ЦСР, пов'язаних, наприклад, із подоланням бідності та досягнення продовольчої безпеки (ЦСР 1, 2), відновленням інфраструктури (ЦСР 9), екологічними проектами (ЦСР 11, 13, 14, 15)... Загалом, беремо будь-яку ціль і бачимо, що Україна зазнала втрат від агресії РФ, які негативно позначаються на тій чи іншій ЦСР. Кошти від реалізації арештованих активів можуть бути спрямовані на відбудову пошкодженого чи знищеного внаслідок збройної агресії РФ житла, закладів освіти, лікарень, критичної інфраструктури тощо; на підтримку бізнесу та створення робочих місць (ЦСР 8), сприяючи стійкому економічному розвитку; на зміцнення правових інститутів у межах ЦСР 16 за рахунок конфіскованих активів осіб, пов'язаних із корупцією. У цих процесах особливу увагу слід приділити діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами (АРМА).

Висновки. Отже, чи можливе економічне зростання під час війни, в умовах постійних викликів і перешкод на шляху до досягнення ЦСР?... Питання вкрай складне. Очевидно, що держава може розвиватися і за таких обставин. Україна є яскравим прикладом цьому,

і економічно зростати може. Проте досягнення поставлених цілей видається малоімовірним...

Під час виступу на міжнародному економічному форумі у Давосі у січні 2026 р. Прем'єр-Міністр Канади Марк Карні наголосив на тому, що міжнародний порядок, заснований на правилах, вже не діє. Дійсно, те, що у 2015 р. ще можна було визначити як таке, до чого можна і варто прагнути, і спільними зусиллями можна поліпшити, у 2026 р. видається дещо утопічним. ЦСР, визначені для України, яка вже у 2015 р. постраждала від збройної агресії, зважаючи на подальші втрати, видаються недосяжними. Орієнтири державної політики (і не лише України) у багатьох сфе-

рах змістили свої вектори; брак кадрів та фінансових ресурсів, а також злочини з боку РФ, що вчиняються на території нашої держави – все це не рухає державу до досягнення ЦСР. Проте, ці цілі ще не скасовані. У зв'язку із цим, можливо, доречно їх переглянути, оновити. Проте і дана пропозиція є проблемною у світлі реальної неспроможності ООН виконувати покладені на неї завдання. Призупинення ЦСР (якщо є такий інструмент) також не вирішить сучасних проблем. Сталий розвиток в умовах зруйнованого міжнародного та світового правопорядку є неможливим. За будь-якого варіанту, первинне рішення щодо подальшої долі ЦСР лишається за ООН, яка поки ще функціонує.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
2. 17 Goals to Transform Our World. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
3. Sustainability through Participation? Perspectives from National, European and International Law. Edited by Birgit Peters and Eva Julia Lohse. Published by Koninklijke Brill NV, Leiden, the Netherlands, 2023. P. 203-230. URL: <https://brill.com/edcollbook-oa/title/61786>
4. The law of sustainable development. General principles. A report produced for the European Commission by Michael Decleris. 146 p. URL: https://www.pik-potsdam.de/avec/peyresq2003/talks/0917/sillence/background_literature/sustlaw.pdf
5. Sustainable development in national and international law. Editorial board: Hans Christian Bugge, Christina Voigt. 2008. 591 p.
6. Музика-Стефанчук О.А., Дубко А.С. Стала банківська діяльність як предмет фінансово-правового регулювання. Нове українське право. 2024. Вип. 2. С. 80-87. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/588/535>.
7. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023. 492 с. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Konferentsiia_27-10-2023_Zbirka_tez_oryhinal-maket.pdf
8. Устік М.Є. Економічний механізм сталого розвитку закладів вищої освіти: дис. ... докт. філос. за спеціальністю 051 – Економіка. Київ, 2025. 219 с. URL: https://knutd.edu.ua/files/science/razovi-vcheni-rady/Ustik_dissertation.pdf
9. Анфілов Д.Ю. Забезпечення сталого розвитку міст України: дис. ... докт. філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (05 – Соціальні та поведінкові науки. Ірпінь, 2025. 245 с. URL: <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/caf97836-af4b-4202-8d77-7103889543bd/content>
10. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017. URL: <https://me.gov.ua/view/22e86f94-a9dd-421e-adcb-e38748a4b7cb>
11. Цілі сталого розвитку – Україна. Добровільний національний огляд. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/Цілі%20Сталого%20розвитку%20-%20Добровільний%20національний%20огляд.pdf>
12. Онлайн-платформа з моніторингу індикаторів ЦСР. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>
13. Promoting Strategic Planning and Financing for Sustainable Development on National and Regional Level in Ukraine. URL: <https://jointsdgfund.org/programme/promoting-strategic-planning-and-financing-sustainable-development-national-and-regional>

14. Мінекономіки та ПРООН затвердили план дій щодо зміцнення малого та середнього бізнесу в Україні. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/minekonomiky-ta-proon-zatverdily-plan-diy-shchodo-zmitsnennya-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini>
15. ООН запускає спільну програму з метою надання Україні допомоги у фінансуванні роботи з досягнення Цілей сталого розвитку. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/oon-zapuskaye-spilnu-prohamu-z-metoyu-nadannya-ukrayini-dopomohy-u-finansuvanni-roboty-z-dosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku>
16. Швидка інтегрована оцінка: приклад бюджетних програм регіонального розвитку та захисту довкілля України. URL: https://files.acquia.undp.org/public/migration/ua/UNDP-RIA-Ukraine-UA_v03_.pdf
17. Оцінка фінансування розвитку: Україна. Аналітичний звіт. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/otsinka-finansuvannya-rozvytku-ukrayina>
18. Методологія комплексної системи бюджетування ЦСР в Україні. URL: https://files.acquia.undp.org/public/migration/ua/UNDP-SDGsBudgetTagging-UA_v02.pdf
19. Реалізація цілей сталого розвитку в Україні в контексті відновлення від наслідків війни та на шляху до європейської інтеграції. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/realizatsiya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-v-konteksti-vidnovlennya-vid-naslidkiv-viyny-ta-na-shlyakhu-do-yevropeyskoyi>
20. Implementation of SDGs in Ukraine in the context of recovery from the war and towards the European integration. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/realizatsiya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-v-konteksti-vidnovlennya-vid-naslidkiv-viyny-ta-na-shlyakhu-do-yevropeyskoyi>
21. UNDP launches new project to bolster Ukraine's recovery and sustainable development efforts. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/undp-launches-new-project-bolster-ukraines-recovery-and-sustainable-development-efforts>
22. Киреев С.І. Економічне зростання. Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009, оновл. 2023. URL: <https://esu.com.ua/article-18789>.
23. Ukraine. URL: <https://data.worldbank.org/country/ukraine?locale=uk>
24. Мінекономіки: у 2025 році ВВП України зріс на 2,2%. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/25c9685b-a465-4945-bf5d-3be9ec515ace?lang=uk-UA&title=Minekonomiki-U2025-RotsiVvpUkrainiZrisNa2-2->
25. Керівні принципи для роботодавців України у сфері запобігання застосуванню примусової праці. URL: <https://employers.org.ua/media/ufffl/UKR%20Guiding%20principles%20on%20LF%20for%20Ukrainian%20business.pdf>
26. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=16
27. Tobias Adrian, Pierre-Olivier Gourinchas. Global Economy Shakes Off Tariff Shock Amid Tech-Driven Boom. URL: <https://www.imf.org/en/blogs/articles/2026/01/19/global-economy-shakes-off-tariff-shock-amid-tech-driven-boom>
28. Список країн, щодо яких діятимуть підвищені мита. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/04/Annex-I.pdf>
29. October 2025 World Economic Outlook. URL: <https://www.imf.org/en/publications/weo/issues/2025/10/14/world-economic-outlook-october-2025>

Дата першого надходження статті до видання: 30.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 08.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)